

การพัฒนาการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร

นาย กอบชัย แซ่เจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-572-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC AGRICULTURE :
IN PROPOSE OF THE MAJOR SOURCE OF FARMER'S INCOME**

Mr. Kobchai Sengcharoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master in Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-639-572-6

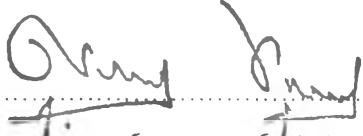
หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาการปลูกพืชเศรษฐกิจ เป็นอาชีพหลักของเกษตรกร

โดย : นายกอบชัย แซ่เงี้ยว

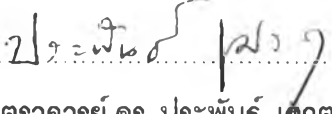
ภาควิชา : เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

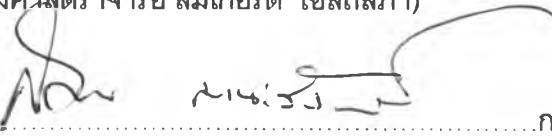

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ เศวตนันท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมเกียรติ ไอลงกา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กอบชัย เซ่งเจริญ : การพัฒนาการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร

(THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC AGRICULTURE IN PROPOSE OF THE MAJOR SOURCE OF FARMER'S INCOME) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ไทศาล เล็กอุทัย ISBN 974-639-572-6

นับตั้งแต่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการปิดกิจการของบริษัท และโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้มีการว่างงานมากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นสุดปี 2541 จะมีคนว่างงานจำนวน 2.8 ล้านคน โดยมีแรงงานส่วนหนึ่งกลับสู่ชนบท เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์ เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิต ปัจจัยการผลิต อัตราผลตอบแทน และการตลาด ของ แคนตาลูป หน่อไม้ฝรั่ง และโอบยาสูบพันธุ์เตอร์กิช เพื่อดูถึงกำไร และความสามารถในการแข่งขัน เพื่อใช้ในการรองรับแรงงานที่จะกลับสู่ชนบท รวมทั้งการศึกษาแบบแผนการผลิตพืชที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรแต่ละราย ที่หมู่บ้านก่อ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการศึกษาพบว่า แคนตาลูป เป็นพืชที่ให้กำไรสูงสุด รองลงไปได้แก่หน่อไม้ฝรั่ง และโอบยาสูบตามลำดับ ในส่วนของการตลาดนั้น พบว่าเกษตรกรมีการทำสัญญาซื้อขายกับผู้ให้การส่งเสริม โดยผู้ให้การส่งเสริมจะเป็นผู้รับซื้อผลผลิตทั้งหมด และกำหนดราคาตามราคาตลาด นอกจากนี้ผลผลิตที่ผลิตได้ของพืชทั้ง 3 ชนิดสามารถที่จะนำไปใช้เป็นวัตถุดิบ ในอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของผลผลิตและพื้นที่การผลิต ในส่วนของแบบแผนการผลิตพืชมากกว่า 1 ชนิด พบว่าเกษตรกรควรผลิตแคนตาลูปร่วมกับหน่อไม้ฝรั่ง แคนตาลูปกับโอบยาสูบ และ แคนตาลูป หน่อไม้ฝรั่ง และโอบยาสูบตามลำดับ อย่างไรก็ตามแรงงานที่จะผลิตพืชทั้ง 3 ชนิดได้นั้นต้องเป็นแรงงานที่มีความชยัน อดทน มีพื้นที่การผลิต มีแหล่งน้ำ เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้แรงงานที่กลับสู่ชนบท สามารถเลี้ยงชีพและมีรายได้อยู่ได้เองในชนบท เกษตรกรควรได้รับการส่งเสริม จากภาครัฐและเอกชน ในส่วนของ ปัจจัยการผลิต เงินทุน ตลาดรองรับสินค้าใหม่ๆ การปรับปรุงพันธุ์พืช รวมทั้งการจัดหาพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ต่อไป

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต ไทศาล เล็กอุทัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

3970063729 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: AGRICULTURALECONOMIC/PRODUCTIONPATTERN /CANTALOUPE/TOBACCO/ASPARAGUS
KOBCHAI SENGCHAROEN : THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC AGRICULTURE IN
PROPOSE OF THE MAJOR SOURCE OF FARMER'S INCOME.
THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF PHAISAL LEKUTHAI, 91 PP ISBN 974-639-572-6

Owing to Thailand's economic crisis since 1997, it has ceated more than 2.8 million unemployed workers both in industrial and service sectors at the end of 1998. Some of these unemployed workers must return home in rural areas in order to seek for some other opportunities

These study aims at assessments of the potential profit, the competitiveness, the ability to absorb unemployed workers, an appropriate production pattern in different combinations of individual product. The individual productive cost, its rate of returns, and market opportunities of these economic crops are considered .The result of the study reveals that the crops that make highest rate of profit are respectively cantaloupe, asparagus and tobacco. In the marketing aspect, it reveals that contract-farming condition exists in these economic crops. Also, it reveals that the optimum production patterns involving more than one crop are the combination between cantaloupe and asparagus, followed by cantaloupe - tobacco, and cantaloupe - asparagus - tobacco, respectively. However, the farmers themselves must be devoted to their farming, have enough cultivating area and enough water supply.

In order that the unemployed from urban area can live on agriculture, they should be actively supported both by the government and private sectors. The recommended supports include, production factors, credit and, reliable agriculture markets. The agricultural sector will play more roles during Thailand's economic crisis.

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์.....

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*ศ.ช.ช.ช.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ศ.ช.ช.ช.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอระลึกในพระคุณของอาจารย์ทุกท่านที่ได้มีความกรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ตั้งแต่ชั้นพื้นฐานจนถึงชั้นความรู้ในปัจจุบัน เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมหรือการที่ได้นำเอาความรู้ที่ได้ทั้งหมดมาใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ไพศาล เลิกอุทัย อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ เศรษฐนันท์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์ และรองศาสตราจารย์ สมเกียรติ โอลงกลภา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ทุกท่านที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความ เป็นอาจารย์อย่างเต็มเปี่ยม ที่ได้มอบความเมตตาแก่ผู้เขียนไว้ ณ. ที่นี้ด้วย

ขอบพระคุณ บิดาและมารดาผู้ให้กำเนิดและส่งเสริมพร้อมกับสนับสนุนให้ได้มีการศึกษาชั้นที่สูงที่สุดเท่าที่บุตรคนนี้จะกระทำได้ และขอขอบคุณญาติพี่น้องทั้งหมดที่ช่วยเป็นกำลังใจให้สามารถทำวิทยานิพนธ์นี้จนเสร็จสมบูรณ์ได้ และเกษตรอำเภอ ชาวบ้านหมู่บ้านก้อที่เอื้อเฟื้อที่พักอาศัย ที่กิน ที่นอน และข้อมูลต่างๆที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเพื่อนๆทุกคนที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือในด้านการพิมพ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ไปด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนได้จัดทำขึ้นนี้จะมีส่วนที่ดีบ้าง ก็ขอมอบความดีเหล่านี้ให้แก่ บิดามารดา และอาจารย์ตลอดจนเพื่อนๆและพี่ๆ ส่วนข้อบกพร่องใดๆก็ตามที่เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขออ้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	2
1.4 วิธีการเก็บข้อมูล.....	5
1.5 วิธีการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 โครงสร้างวิทยานิพนธ์.....	6
2 แนวคิดและทฤษฎี.....	7
2.1 ต้นทุนการผลิตและปัจจัยการผลิต.....	7
2.1.1 ต้นทุนการผลิต.....	7
2.1.2 ปัจจัยการผลิต.....	10
2.2 อัตราผลตอบแทน.....	10
2.2.1 อัตราผลตอบแทนที่ไม่มีการทอนค่าของเวลา.....	11
2.2.2 อัตราผลตอบแทนที่มีการทอนค่าของเวลา.....	13
2.2.3 การศึกษา Sensitivity Analysis.....	14
2.2.4 การประเมินต้นทุนด้วยราคาเงา.....	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด.....	19
2.3.1 หน้าที่การตลาด.....	19

สารบัญ (ต่อ)

2.3.2	สถาบันการตลาด.....	21
2.4	แบบแผนการผลิตพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกร.....	22
3.	การวิเคราะห์.....	25
3.1	ต้นทุนการผลิต.....	25
3.1.1	ยาสูบพันธุ์เตอร์กิช.....	26
3.1.2	แคนตาลูป.....	30
3.1.3	หน่อไม้ฝรั่ง.....	33
3.2	ปัจจัยการผลิต.....	39
3.3	อัตราผลตอบแทน.....	43
3.3.1	การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของการผลิตยาสูบพันธุ์เตอร์กิช และแคนตาลูป.....	43
3.3.2	การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง.....	48
3.4	การตลาด.....	50
4.	แบบแผนการผลิตพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกร.....	57
4.1	การวิเคราะห์มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน.....	58
4.2	การวิเคราะห์ความอ่อนไหว.....	61
4.3	การวิเคราะห์เมื่อมีการปรับค่าราคาเงา.....	64
4.4	สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน บ้านก่อ หมู่ที่ 3 และ 13.....	70
5.	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	85
5.1	สรุป.....	85
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	87
	รายการอ้างอิง.....	89
	ประวัติผู้เขียน.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกหน่อไม้ฝรั่ง.....	3
1.2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกแคนตาลูป.....	4
2.1 ต้นทุนผันแปรของพืชทั้ง 3 ชนิด.....	8
3.1 ต้นทุนการผลิตยาสูบพันธุ์เดอริกซ์.....	36
3.2 ต้นทุนการผลิตแคนตาลูป.....	37
3.3 ต้นทุนการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง.....	38
3.4 สัดส่วนอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน และรายได้ต่อค่าใช้จ่าย ของการผลิต ใบยาสูบ และแคนตาลูป.....	44
3.5 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง.....	48
3.6 ต้นทุน รายได้ และกำไร/ขาดทุนของพืชทั้ง 3 ชนิด.....	49
4.1 แบบแผนการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกร.....	69
4.2 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน ที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด...	77
4.3 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เฉพาะที่เป็นเงินสด.....	77
4.4 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5 โดยพิจารณาทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	78
4.5 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10 โดยพิจารณาทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	78
4.6 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 5 โดยพิจารณาทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	79
4.7 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 10 โดยพิจารณาทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	79
4.8 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5 โดยพิจารณาเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด.....	80
4.9 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10 โดยพิจารณาเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด.....	80

สารบัญญัตินี้(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน ที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด เมื่อมีการปรับมูลค่าด้วยราคาเงา.....	81
4.11 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเมื่อมีการปรับราคาเงา เฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด.....	81
4.12 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อมีการปรับราคาเงา เมื่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิดเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5 โดยพิจารณา ทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	82
4.13 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อมีการปรับราคาเงา เมื่อราคาปัจจัยการผลิตทุกชนิดเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10 โดยพิจารณา fgh ทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	82
4.14 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อมีการปรับราคาเงา เมื่อค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5 โดยพิจารณา ทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	83
4.15 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อมีการปรับราคาเงา เมื่อค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10 โดยพิจารณา ทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด.....	83
4.16 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อมีการปรับราคาเงา เฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.....	84
4.17 มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน เมื่อมีการปรับราคาเงา เฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.....	84

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3.1 ช่องทางการตลาดของหน่อไม้ฝรั่งชนิดหน่อเขียว	47
3.2 ช่องทางการตลาดแคนตาลูป.....	47
3.3 ช่องทางการตลาดโอยาสุบ.....	53
3.4 ช่องทางการตลาดของแคนตาลูป	54
3.5 ช่องทางการตลาดของโอยาสุบ	55
4.1 แผนที่แสดงที่ตั้งที่ทำการหมู่บ้าน.....	73
4.2 การปลูกโอยาสุบพันธุ์เตอร์กิช.....	74
4.3 การปลูกแคนตาลูป.....	75
4.4 การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง	76